

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2020. október 1. *

„Előzetes döntéshozatal – Élelmiszerbiztonság – Új élelmiszerek és élelmiszer-összetevők – 258/97/EK rendelet – Az 1. cikk (2) bekezdésének e) pontja – Az »állatokból izolált élelmiszer-összetevők« fogalma – Forgalomba hozatal – Emberi fogyasztásra szánt egész rovarok”

A C-526/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (Franciaország) a Bírósághoz 2019. július 9-én érkezett, 2019. június 28-i határozatával terjesztett elő

az **Entoma SAS**

és

a **Ministre de l'Économie et des Finances**,

a **Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen és N. Wahl (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Entoma SAS képviseletében F. Molinié avocat,
- a francia kormány képviseletében A.-L. Desjonquères és C. Mosser, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: M. Russo és G. Damiani avvocati dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében C. Hödlmayr és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2020. július 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. június 18-i 596/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2009. L 188., 14. o., helyesbítés: HL 2012. L 86., 25. o.) módosított, az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről szóló, 1997. január 27-i 258/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 1997. L 43., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 18. kötet, 244. o.; a továbbiakban: 258/97 rendelet) 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Entoma SAS, valamint a ministre de l'Économie et des Finances (gazdasági és pénzügyminiszter) és a ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter) között, egyrészt az emberi fogyasztásra szánt egész rovarok Entoma által történő forgalomba hozatalának felfüggesztését, másrészt pedig e rovaroknak a forgalombahozatali engedély megszerzéséig történő forgalomból történő kivonását elrendelő, az annak alátámasztására irányuló vizsgálatot követően hozott rendőrfőkapitánysági határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy azok nem jelentenek veszélyt a fogyasztó számára.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 258/97 rendelet

- 3 A 258/97 rendelet (1) és (2) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:
„(1) [...] az új élelmiszerekre, illetve az új élelmiszer-összetevőkre vonatkozó nemzeti jogszabályok eltérései akadályozhatják az élelmiszerek szabad mozgását [és] ezek az eltérések tisztességtelen versenyfeltételeket teremthetnek, ezáltal közvetlenül befolyásolhatják a belső piac működését;
(2) [...] a közegészség védelmében szükség van annak biztosítására, hogy az új élelmiszereket és az új élelmiszer-összetevőket közösségi eljárás keretében egységes biztonsági vizsgálatnak vessék alá, mielőtt azokat a [z Európai Unió] területén forgalomba hozzák [...]”
- 4 E rendelet 1. cikke kimondta:
„(1) Ez a rendelet az új élelmiszereknek és az új élelmiszer-összetevőknek [az Unió] belüli forgalomba hozatalára vonatkozik.
(2) Ezt a rendeletet az olyan élelmiszerek és élelmiszer-összetevők [Unió] belüli forgalomba hozatalára kell alkalmazni, amelyek emberi fogyasztás céljából történő felhasználása [az Unió] belül mindeddig elhanyagolható volt, és amelyek a következő kategóriákba tartoznak:
c) az új vagy szándékosan módosított elsődleges molekulaszervezettel rendelkező élelmiszerek és élelmiszer-összetevők;
d) a mikroorganizmusokból, gombákból vagy algákból álló vagy azokból izolált élelmiszerek és élelmiszer-összetevők;

- e) a növényekből álló vagy azokból izolált élelmiszerek és élelmiszer-összetevők, valamint az állatokból izolált élelmiszer-összetevők, a hagyományos szaporítási vagy tenyésztési gyakorlat alapján előállított élelmiszerek és élelmiszer-összetevők kivételével, amelyek korábbi, élelmiszerként történő biztonságos felhasználása adatokkal igazolható;
- f) az élelmiszerek és az élelmiszer-összetevők, amelyeknél jelenleg nem használt, az élelmiszerek vagy élelmiszer-összetevők összetételében vagy szerkezetében olyan számottevő változásokat előidéző gyártási eljárást alkalmaztak, amelyek kihatnak azok tápértékére, anyagcseréjére vagy a bennük található nemkívánatos anyagok mennyiségére.

(3) Adott esetben, a 13. cikk (2) bekezdése szabályozott eljárásnak megfelelően meg lehet állapítani, hogy az élelmiszerek vagy az élelmiszer-összetevők valamely típusa az e cikk (2) bekezdésében foglaltak hatálya alá tartozik-e.”

- 5 Az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezett:

„Az e rendelet hatálya alá tartozó élelmiszerek és élelmiszer-összetevők:

- nem veszélyeztethetik a fogyasztót,
- [...]”

- 6 Ugyanezen rendelet 12. cikke értelmében:

„(1) Ha valamely tagállam új információ vagy meglévő információ újraékelése [helyesen: újraértékelése] alapján megalapozottan feltételezi, hogy egy olyan élelmiszer vagy élelmiszer-összetevő, amely megfelel az e rendeletben foglaltaknak, az emberi egészségre vagy a környezetre nézve veszélyt jelent, saját területén a kérdéses élelmiszer vagy élelmiszer-összetevő forgalomba hozatalát és felhasználását ideiglenesen korlátozhatja vagy felfüggesztheti. Erről haladéktalanul tájékoztatja a többi tagállamot és a[z Európai] Bizottságot, döntése indokainak megjelölésével.

(2) A Bizottság az Élelmiszerügyi Állandó Bizottság keretében a lehető legrövidebb időn belül megvizsgálja az (1) bekezdésben említett indokokat. A 13. cikk (2) bekezdésében megállapított szabályozási bizottsági eljárással összhangban megteszi a megfelelő intézkedéseket a nemzeti jogszabály megerősítésére, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére. Az a tagállam, amely az (1) bekezdésben említett döntést meghozta, az intézkedések hatálybalépéséig fenntarthatja azt.”

Az (EU) 2015/2283 rendelet

- 7 A 258/97 rendeletet 2018. január 1-jétől hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2015. november 25-i (EU) 2015/2283 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 327., 1. o.).
- 8 A 2015/2283 rendelet (6)–(8) preambulumbekkezdése értelmében:

„(6) Az új élelmiszer fogalmának a [258/97] rendeletben foglalt jelenlegi meghatározását egyértelműbbé és naprakésszé kell tenni az élelmiszernek [az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i] 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben [HL 2002. L 31., 1. o.] meghatározott általános fogalommeghatározására történő utalással.

[...]

- (8) E rendelet hatályának elvben a [258/97] rendelet hatályával meg kell egyeznie. Ugyanakkor az 1997 óta bekövetkezett tudományos és technológiai fejlődés alapján indokolt felülvizsgálni, pontosítani és naprakésszé tenni az új élelmiszernek minősülő élelmiszer-kategóriákat. Ezeknek a kategóriáknak az egész rovarokra és azok részeire is ki kell terjedniük. [...]"
- 9 E rendelet „Tárgy és cél” címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:
- „(1) E rendelet szabályokat határoz meg az új élelmiszerek Unión belüli forgalomba hozatalára vonatkozóan.
- (2) E rendelet célja a belső piac hatékony működésének és ezzel egyidejűleg az emberi egészség és a fogyasztói érdekek magas szintű védelmének biztosítása.”
- 10 Az említett rendelet „Hatály” címet viselő 2. cikke a következőket írja elő:
- „(1) Ez a rendelet az új élelmiszereknek az Unión belüli forgalomba hozatalára alkalmazandó.
- [...]"
- 11 Ugyanezen rendelet „Fogalommeghatározások” című 3. cikke a (2) bekezdésében a következőképpen szól:
- „E rendelet alkalmazásában [...]:
- a) »új élelmiszer«: bármely olyan élelmiszer, amely 1997. május 15. előtt az Unión belül nem került jelentős mértékben emberi fogyasztásra történő felhasználásra (a tagállamok uniós csatlakozásának időpontjaitól függetlenül), és amely a következő kategóriák közül legalább egybe beletartozik:
- [...]
- v. állatokból vagy részeikből álló, azokból izolált vagy azokból előállított élelmiszerek, az 1997. május 15. előtt az Unión belül élelmiszer előállítására alkalmazott hagyományos tenyésztési gyakorlatokkal kitenyésztett állatok kivételével, amennyiben az ilyen állatokból előállított élelmiszerek korábbi, élelmiszerként történő biztonságos felhasználásának hagyománya van az Unión belül;
- [...]"
- 12 A 2015/2283 rendelet „Átmeneti intézkedések” című 35. cikke a (2) bekezdésében előírja:
- „A [258/97] rendelet hatálya alá nem tartozó olyan élelmiszerek, amelyeket 2018. január 1-jéig jogszerűen forgalomba hoztak, és amelyek e rendelet hatálya alá tartoznak, az e rendelet 10–12. cikkével vagy a 14–19. cikkével összhangban hozott határozat meghozataláig továbbra is forgalomban maradhatnak egy új élelmiszerrel kapcsolatos engedélyezési kérelmet, illetve egy harmadik országból származó hagyományos élelmiszerre vonatkozó, az e rendelet 13. vagy 20. cikkével összhangban elfogadott végrehajtási szabályokban meghatározott időpontig, de legkésőbb 2020. január 2-ig benyújtott bejelentést követően.”

A francia jog

- 13 A code de la consommation (fogyasztóvédelmi törvénykönyv) 2016. január 27-én alkalmazandó változatának L. 218-5-4. cikke kimondta:

„Ha megállapítást nyer, hogy valamely termék engedély, nyilvántartásba vétel vagy az e termékre alkalmazandó szabályozásban előírt nyilatkozat nélkül került forgalomba hozatalra, a prefektus vagy Párizsban a rendőrfőkapitányság elrendelheti a forgalomba hozatal felfüggesztését, és annak a hatályos szabályozásnak történő megfelelésig való visszavonását.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 14 Az Entoma az alapjogvita tényállása megvalósulásának időpontjában egész rovarok formájában emberi fogyasztásra szánt lisztbogárból, sáskából és tücsökből álló termékeket forgalmazott.
- 15 2016. január 27-i határozatával a párizsi rendőrfőkapitányság felfüggesztette az Entoma által forgalmazott egész rovarok forgalomba hozatalát, többek között azzal az indokkal, hogy az Entoma nem rendelkezett a 258/97 rendeletben előírt forgalombahozatali engedéllyel, és elrendelte e rovarok piacról való kivonását az ilyen, annak bizonyítására irányuló vizsgálatot követően kiadott engedély kiadásáig, hogy e termékek nem jelentenek veszélyt a fogyasztóra.
- 16 Az Entoma keresetet terjesztett a tribunal administratif de Paris (párizsi közigazgatási bíróság, Franciaország) elé e határozat megsemmisítése iránt. E bíróság a 2017. november 9-i ítéletével elutasította e keresetet.
- 17 2018. március 22-i ítéletében a cour administrative d'appel de Paris (párizsi közigazgatási fellebbviteli bíróság, Franciaország) elutasította az Entoma által benyújtott fellebbezést, úgy ítélve meg, hogy az említett határozatot jogszerűen hozták a fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 218-5-4. cikke alapján.
- 18 Az Entoma felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Conseil d'État-hoz (államtanács, Franciaország). Fellebbezésének alátámasztására többek között arra hivatkozott, hogy a cour administrative d'appel de Paris (párizsi közigazgatási fellebbviteli bíróság) tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy az általa forgalmazott termékek a 258/97 rendelet hatálya alá tartoznak, miközben – mivel olyan egész rovarokból állnak, amelyeket önmagukban történő fogyasztásra szánnak – azok ki vannak zárva e rendelet hatálya alól. Pontosabban azt kifogásolja, hogy a cour administrative d'appel de Paris (párizsi közigazgatási fellebbviteli bíróság) tévesen értelmezte az említett rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját, mivel e rendelkezés kifejezetten csak az „állatokból izolált élelmiszer-összetevőkre” vonatkozik, az egész állatokra nem. E tekintetben az Entoma a 2015/2283 rendelet (8) preambulumbekkezdésére hivatkozva úgy érvel, hogy az egész rovaroknak az „új élelmiszerek” kategóriájába történő, a 2015/2283 rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának v. pontjából eredő felvétele nem pontosítja a korábbi, az állatok részére korlátozódó fogalommeghatározást, hanem – az előbbi fogalommeghatározás hozzáadásával – módosítja annak hatályát. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy az általa forgalmazott élelmiszertermékeit jogszerűen hozta forgalomba 2018. január 1-je előtt, és azokra ez alapján vonatkoznak a 2015/2283 rendelet 35. cikkének (2) bekezdésében előírt átmeneti intézkedések, amelyek lehetővé teszik, hogy e termékek forgalomban maradjanak azzal a feltétellel, hogy rájuk vonatkozóan 2020. január 2. előtt „új élelmiszerral” kapcsolatos engedélyezési kérelmet vagy hagyományos élelmiszerre vonatkozó bejelentést nyújtanak be.
- 19 A gazdasági és pénzügyminiszter azt állítja, hogy semmilyen egészségügyi ok nincs arra, hogy az egész rovarok forgalomba hozatalát kizárják a 258/97 rendelet hatálya alól, mivel az egész rovarok fogyasztása ugyanolyan kockázatot jelent, mint az állatokból izolált élelmiszer-összetevők fogyasztása.

- 20 A Conseil d'État (államtanács, Franciaország) álláspontja szerint figyelemmel a 258/97 rendelet e szövegének különböző értelmezési lehetőségeire, az uniós jog értelmezésével kapcsolatos komoly nehézséget jelent az a kérdés, hogy az e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy annak hatálya alá tartoznak az egész állatokból álló, ekként történő fogyasztásra szánt élelmiszerek.
- 21 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [258/97] rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját, hogy annak hatálya alá tartoznak az egész állatokból álló, ekként történő fogyasztásra szánt élelmiszerek, vagy az csak a rovarokból izolált élelmiszer-összetevőkre alkalmazandó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 22 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az emberi fogyasztásra szánt egész rovarok az e rendelkezés értelmében vett „állatokból izolált élelmiszer-összetevőknek” minősülnek, és ennél fogva e rendelet hatálya alá tartoznak.
- 23 Előzetesen meg kell állapítani, hogy e kérdés csak a 258/97 rendelet alkalmazását illetően releváns, amely időbeli hatályánál fogva alkalmazandó volt az alapeljárásra. A 2015/2283 rendelet ugyanis, amely 2018. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a 258/97 rendeletet, és annak helyébe lépett, kifejezetten előírja, hogy az egész állat, beleértve az egész rovarokat is, a [2015/2283 rendelet (8) preambulumbekezdésének és 3. cikke (2) bekezdése a) és v. pontjának] hatálya alá tartozik.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésének megválaszolása érdekében előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a 258/97 rendelet az új élelmiszerek és az új élelmiszer-összetevők forgalomba hozatalára vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2016. november 9-i Davitas ítélet, C-448/14, EU:C:2016:839, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 A 258/97 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése megállapítja annak hatályát, meghatározva különösen azt, hogy mit kell érteni „új élelmiszerek és élelmiszer-összetevők” alatt. Ugyanennek a rendelkezésnek magából a szövegéből következik, hogy az élelmiszereknek és az élelmiszer-összetevőknek ahhoz, hogy e rendelet értelmében „újnak” minősüljenek, két konjunktív feltételnek kell megfelelniük. Egyrészt szükséges az, hogy ezen anyagok emberi fogyasztása 1997. május 15-ét, azaz az említett rendelet hatálybalépésének az időpontját megelőzően az Unióban „elhanyagolható” legyen, másrészt az említett anyagok ezenfelül az ugyanezen rendelet 1. cikke (2) bekezdésének c)-f) pontjában kifejezetten leírt kategóriák valamelyikébe tartozzanak (2016. november 9-i Davitas ítélet, C-448/14, EU:C:2016:839, 18–21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem kérdezi a Bíróságot a 258/97 rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében az emberi fogyasztásra szánt egész rovarok „új élelmiszereknek és élelmiszer-összetevőknek” való minősítéséhez előírt első feltételről, nevezetesen azon feltételről, hogy a rovarok emberi fogyasztása 1997. május 15. előtt „elhanyagolható volt” az Unióban.
- 27 Ezzel szemben a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a 258/97 rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében előírt második feltétel alkalmazását illetően. Konkrétabban azt kívánja megtudni, hogy e feltétel teljesül-e amiatt, hogy az egész rovarok „új élelmiszereknek vagy élelmiszer-összetevőknek” minősülhetnek, mivel azok az említett rendelet 1. cikke (2) bekezdésének

c)–f) pontjában meghatározott kategóriák valamelyikébe, pontosabban ez utóbbi rendelkezés e) pontjában meghatározott kategóriába tartoznak, amely az „állatokból izolált élelmiszer-összetevőkre” utal.

- 28 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az „állatokból izolált élelmiszer-összetevők” kifejezést a 258/97 rendelet nem határozza meg.
- 29 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésük szerint kell meghatározni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek részét képezik (2016. november 9-i Davitas ítélet, C-448/14, EU:C:2016:839, 26. pont; 2017. október 26-i The English Bridge Union ítélet, C-90/16, EU:C:2017:814, 18. pont).
- 30 Először is az „állatokból izolált élelmiszer-összetevők” kifejezésnek az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését illetően meg kell állapítani, hogy bár nem vitatott, hogy az „állatok” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a rovarokat, az „állatokból izolált” kifejezéssel együtt az „élelmiszer-összetevők” kifejezés használata arra vezet, hogy e kifejezés köznyelvi jelentése szerint csak az az említett 1. cikkben említett állatok részeiből – az egész állatokat (így a rovarok) kizárva – álló élelmiszer-összetevők tartoznak a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának hatálya alá.
- 31 Egyrészt ugyanis az „élelmiszer-összetevő” kifejezést illetően meg kell állapítani, hogy a 258/97 rendelet nem határozza meg az „összetevő” fogalmát. Mindazonáltal ez a kifejezés, bármi is legyen a használt hivatalos nyelv, általános jelleggel egy szélesebb végtermék részét képező elemre utal, amely lényegében egy „élelmiszert” tartalmaz. Következésképpen az összetevő főszabály szerint nem önmagában fogyasztásra szánt termék, hanem inkább olyan anyag vagy termék, amelyet hozzá kell adni más anyagokhoz, hogy élelmiszernek minősüljenek.
- 32 Ennélfogva, amint arra a főtanácsnok az indítványának 36. pontjában rámutatott, nem tűnik úgy, hogy az egész állatokat „összetevőnek” lehetne minősíteni, mivel azok „élelmiszernek”, nem pedig „élelmiszer-összetevőnek” minősülnek. Ezt az értelmezést hallgatólagosan, de szükségszerűen megerősíti a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának szövege, amely egyértelműen különbséget tesz az „élelmiszerek” és az „élelmiszer-összetevők” között, miközben kizárólag az „élelmiszer-összetevő” kifejezést használja, amikor az állatokra utal.
- 33 Végeredményben ez az értelmezés lényegében megfelel az élelmiszerekkel kapcsolatos olyan egyéb uniós jogszabályi rendelkezésekben, mint a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 2011. L 304., 18. o.) 2. cikke (2) bekezdésének f) pontjában elfogadott „összetevő” kifejezés fogalommeghatározásának.
- 34 Másrészt, ami az „állatokból izolált” kifejezést illeti, amint arra a főtanácsnok indítványának 37. és 38. pontjában rámutatott, az az állatból való kinyerés folyamatára utal. Ennélfogva az állatokból izolált semmilyen értelmezés esetén sem utalhat az egész állatra, hacsak nem olyan tautológia folytán, amelyben az egész állatot egész állatból „izolálják”.
- 35 Egyébiránt e kifejezés minden nyelvi változatban egyértelműen eltér a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontjában szereplő „álló” kifejezéstől, amely szélesebb terjedelmű, amennyiben az érintett élelmiszerkategóriák a „növények”, a „mikroorganizmusok”, a „gombák” vagy az

„algák” körébe tartoznak, és amelyek lehetővé teszik, hogy egy darabból álló élelmiszereket (például egy egész növényt) is magában foglaljanak. E tekintetben a 2015/2283 rendelet hatálya kiterjed az egész állatokra is, amennyiben az „állatokból vagy azok részeiből álló élelmiszerekre” utal.

- 36 A fenti megfontolásokból következik, hogy az „állatokból izolált élelmiszer-összetevők” kifejezés világos és pontos jelentéssel bír. A 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdése e) pontjának szövege ugyanis nem vonatkozik az „egész állatokra”, és ezért nem foglalja magában az egész rovarokat.
- 37 Másodszor meg kell állapítani, hogy e rendelkezés szó szerinti értelmezése összhangban áll mind azon szövegösszefüggéssel, amelybe e rendelkezés illeszkedik, mind pedig a 258/97 rendelet által követett célokkal.
- 38 E tekintetben mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy – amint arra a Bizottság észrevételeiben rámutat – nem tűnik úgy, hogy az „állatok” kifejezés használatával az uniós jogalkotó szándéka az lett volna, hogy kifejezetten a rovarokra vonatkozzon, sem az, hogy szem előtt tartotta volna a fogyasztásukból eredő kockázatokat. Úgy tűnik ugyanis, hogy a 258/97 rendelet elfogadásával úgy döntött, hogy csak azokat a termékeket szabályozza, amelyek forgalomba hozatalát 1997-ben előrevetítette. Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 45–48. pontjában rámutatott, a rovarok használata az agrár-élelmiszeriparban viszonylag újabb jelenség, és – amint az a 2015/2283 rendelet (8) preambulumbekkezdéséből kitűnik – éppen az „1997 óta bekövetkezett tudományos és műszaki fejlődésre” tekintettel döntött az említett jogalkotó 2015-ben úgy, hogy a 2015/2283 rendelet elfogadásával „felülvizsgálja, pontosítja és frissíti az új élelmiszernek minősülő élelmiszer-kategóriákat”, és kifejezetten belefoglalja az „egész rovarokat és azok részeit”.
- 39 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 258/97 rendeletet kettős cél jellemzi, amely az új élelmiszerek belső piaca működésének a biztosításában áll, és a közegészségnek az új élelmiszerek által esetlegesen keltett veszélyekkel szembeni védelmében (2016. november 9-i Davitas ítélet, C-448/14, EU:C:2016:839, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Ami az emberi egészség magas szintű védelmének biztosítására irányuló célt illeti, amint arra a francia és az olasz kormány észrevételeiben hivatkozik, egészségügyi szempontból kétségtelenül illogikusnak tűnhet, hogy a rovarokból izolált élelmiszer-összetevőket a szabályozás hatálya alá vessék, kizárva ugyanakkor az egész rovarokat, mivel az egész rovar a részei összességéből áll, és az egész rovar, csakúgy, mint a részeit, a fogyasztó által történő fogyasztásra szánják, amely egész rovar ennél fogva a közegészség szempontjából ugyanazt a kockázatot jelentheti.
- 41 Mindazonáltal az ilyen, a 258/97 rendelet két céljának valamelyikén alapuló érv nem elegendő az „állatokból izolált” egyértelmű kifejezések olyan kiterjesztő értelmezésének igazolásához, amely azzal a hatással járna, hogy az „egész állatok” e rendelet hatálya alá tartoznak.
- 42 Egyrészt, amint az a jelen ítélet 30–36. pontjából kitűnik, a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjában szereplő „állatokból izolált” kifejezésnek az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentése, amely végeredményben valamennyi nyelvi változatban azonos, annak megállapításához vezet, hogy e kifejezés nyilvánvalóan nem vonja e rendelkezés hatálya alá az egész állatokat. Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 61. pontjában lényegében rámutatott, e rendelkezés egyértelmű szövegét főszabály szerint nem kérdőjelezheti meg az említett rendelkezés olyan teleologikus értelmezése, amely e rendelet hatályának kiterjesztéséhez vezetne, aminek eldöntése kizárólag az uniós jogalkotó feladata.
- 43 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 72. és 73. pontjában, az ilyen értelmezés nem lehet *contra legem*. E korlátot, amely minden kétséget kizáróan megfelel a jogbiztonság és a jog előreláthatósága követelményének, a Bíróságnak a nemzeti jog uniós joggal

összhangban álló értelmezésének elvére vonatkozó ítélkezési gyakorlata is elismerte (2008. április 15-i Impact ítélet, C-268/06, EU:C:2008:223, 100. pont; 2012. január 24-i Dominguez ítélet, C-282/10, EU:C:2012:33, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 44 Másrészt és mindenesetre az olyan értelmezés, amely az olyan egész állatoknak, mint a rovaroknak, a 258/97 rendelet hatálya alóli kizárását eredményezi, önmagában nem veszélyezteti az emberi egészség védelmére irányuló célkitűzést. Amint ugyanis a fenti megfontolásokból kitűnik, az a körülmény, hogy az egész rovarok nem tartoznak e rendelet hatálya alá, csupán a forgalomba hozataluk feltételei uniós szintű harmonizációjának hiányát jelenti, és ennél fogva az említett rendelet értelmében semmilyen bejelentés vagy engedélyezés nem szükséges. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, harmonizáció híján és amennyiben bizonytalanságok vannak, a tagállamok feladata eldönteni az emberi élet és egészség védelmének biztosítani kívánt szintjét, és azt, hogy megkövetelik-e az élelmiszerek forgalmazásának előzetes engedélyeztetését azzal, hogy az áruk Unión belüli szabad mozgásának követelményét szem előtt kell tartaniuk (lásd ebben az értelemben: 2010. április 29-i Solar Vitamin's France és társai ítélet, C-446/08, EU:C:2010:233, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen az a tény, hogy az egész rovarok mentesülnek a 258/97 rendeletben előírt biztonsági vizsgálat alól, nem zárja ki a tagállamok azon lehetőségét, hogy nemzeti jogszabályaikban előírják, hogy az egész rovarok által a közegészségre jelentett esetleges veszély esetében azokat ilyen vizsgálatnak kell alávetni.
- 45 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 258/97 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy nem tartoznak e rendelet hatálya alá az egész állatokból álló, önmagában történő fogyasztásra szánt élelmiszerek, beleértve az egész rovarokat is.

A költségekről

- 46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A 2009. június 18-i 596/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről szóló, 1997. január 27-i 258/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy nem tartoznak e rendelet hatálya alá az egész állatokból álló, önmagában történő fogyasztásra szánt élelmiszerek, beleértve az egész rovarokat is.

Aláírások